

Vaarakylän seurakunta oli vastapaino vanhan uskon leviämislle

Vaarakylän seurakunta on saanut nimensä samannimisen kylän mukaan, joka sijaitsee Vaarakylänjoen (Logovaraka) vasemmalla rannalla. Joki laskee kymmenen virstan päässä Valasjoen kylän luona Tuoppajärveen. Vaarakylä sijaitsee 65 astetta 35 minuuttia pohjoista leveyttä ja 1 aste 10 minuuttia itäistä pituutta. Kemiin on Kiestingin kautta 242 virstaa, Uhtuan kautta 292 virstaa ja Valkean meren rannikolle Kieretin kylään 140 virstaa.

Pohjoisessa Vaarakylän seurakunta rajoittuu Kiestingin seurakuntaan, etelässä Uhtuan seurakuntaan, idässä Paanajärven seurakuntaan ja lännessä Pistojärven seurakuntaan.

Vaarakylän seurakunta on muodostunut monista kylistä, jotka kuuluivat aiemmin entiseen Tuoppajärven seurakuntaan. Se oli saanut alkunsa v. 1844, jolloin pappi Jevdokimile (Kemistä) oli määrätty sijoituspaikaksi Kiestinki ja palkkasi 250 rpl. vuodessa. Kun Kiestingissä ei ollut kirkkoa, missä jumalanpalveluksia olisi voinut pitää, pappi sai luvan asettua Kiisjoen kylään, missä oli tsasouna.

1850-luvun alussa viranomaiset määräisivät Tuoppajärven saaren vanhauskoisluostarin suljettavaksi ja sen omaisuuden kirkolle, lähinnä Tuoppajärven seurakunnalle. Papisto, johon tuolloin kuului kaksi pappia, diakka, apupappi ja kellonsoittaja, sai nyt käskyn muuttaa asumaan Tuoppajärven Saareen lähelle Uspenskin tsasounaa.

Sen jälkeen kun Kiestinki oli saanut oman kirkon v. 1872 Tuoppajärven emäseurakunta jaettiin kahtia: Tuoppajärven seurakunta (kirkko Saaressa) ja Kiestingin seurakunta (kirkko Kiestingin kylässä).

Kun Saaren kirkko oli hyvin huonokuntoinen eikä papin kaan ollut hyvä asua antiolla saarella vanhauskoisilta jääneissä ränsistyneissä taloissa (ei tiedetty, miten kauan sitten ne oli rakennettu), papille annettiin v. 1884 lupa muuttaa Kiestingin kirkonkylään siihen asti, kunnes Vaarakylän kirkko saadaan valmiiksi. Sen rakennustyöt oli aloitettu v. 1887 kauppias Sedovin lahjavaroin (4 500

Vaarakylän rahvasta Petrun päivän pruasniekkaa viettämässä; takana näkyy Säkikilän, kisalavan katto. Kuva on otettu ennen vuotta 1906. (KSS:n arkisto, vedosjaljenne).

rpl). Kirkko vihittiin tarkoitukseensa 29.12.1888 ja pyhitettiin Pyhälle ihmeitekeväälle Miikkulalle. Seuraavana vuonna Tuoppajärven seurakunta nimettiin Pyhän Synodin määräyksellä 12.12.1889 Vaarakylän seurakunnaksi.

Vuonna 1895 osa Vaarakylän seurakuntaan kuuluneista kylistä siirrettiin Pistojärven seurakuntaan, jonne oli valmistunut kirkko v. 1893.

Millainen oli Vaarakylän karjalaisten uskonnollinen ja siveellinen tila seurakunnan alkuaikoina? Se käy selvästi ilmi niistä tapauksista, joita sattui kirkon vihkimispäivänä. Kun olisi pitänyt aloittaa uudessa kirkossa kokoyön jumalanpalvelus, ei kukaan kyläläisistä, jotka kaikki olivat raskolnikkoja, vanhauskoisia, suostunut menemään kirkkoon eikä edes soittamaan kelloja. He pelkäsivät mieroutuvansa (vrt. mieron viero). Kun kukaan ei liioin lähtenyt ristisaattoon kantamaan ristiä ja ikoneja, papin oli kääntävä kylän viranomaisten puoleen ja pyydettävä apua, että ristisaatto ja seremoniat voitaisiin asianmukaisesti viedä läpi.

Tärkein syy, mikä pakotti hiippakunnan rakentamaan kir-

kon Vaarakylään ja perustamaan seurakunnan, oli juuri vanhauskoisuuden papiton suunta, joka oli saanut alueella sijainneen luostarin vaikutuksesta vankan jalansijan noissa syrjäisissä kylissä.

Vaarakylän kirkko paloi 12 vuoden kuluttua valmistumisestaan 27.5.1900. Tuli sai alkunsa savupiipusta kellotorniin lentäneestä kipinästä. Suurin osa irtaimistosta ehdittiin pelastaa, mutta vahingot olivat silti suuret, sillä kirkolla ei ollut vakuutuksia. Pappi oli kyllä koettanut kerätä seurakuntalaisilta rahaa vakuutusmaksuihin, mutta nämä - suurin osa vanhauskoisia - olivat kieltäytyneet. Nyt seurakuntalaiset olivat melkein hyvillään, kun kirkko paloi ja arvelivat mielessään, ettei uutta enää rakennettaisikaan.

Väliaikaisesti jumalanpalvelukset pidettiin ”liikkuvassa kirkossa”, joka oli lähetysaarnajien tarpeita varten, tosin toimettona, Paanajärven kirkossa. Nyt se otettiin käyttöön. Pyhien aattoina kirkko asetettiin Vaarakylän koulun luokkaan ja paaston aikana pappi kuljetti sitä kylä myöten niin että monet syrjäkyläisten karjalai-

sista nyt ensi kertaa eläissään näkivät jumalanpalveluksen ja saivat osallistua rippiin ja Herran ehtoolliseen.

Esipappi isä Legatovin onnistui löytää uudelle kirkolle lahjoittaja, joka oli kauppias Smolenkov. Hän antoi rakennusta varten 3 400 rpl. Rakennustöitä ohjasi ja valvoi pappi Petuhov. Uusi kirkko, pohjakaavioltaan ristinmuotoinen, vihittiin Pyhän ihmeitekevään Miikkulan kunniaksi. Kirkko oli yksinkertainen, ulkoa vuoritettu laudoilla ja maalattu. Ikonostaasi oli yksikerroksinen. Ikonit oli maalattu tummin värein, joten ne näyttivät vanhoilta. Kirkon ympärille oli pystytetty aita.

Pappi käy kesäaikaan kylissä seuraavasti: Kiisjoelle jalkaisin 15 virstaa, joon kuluu aikaa viisi tuntia, Valasjoelle jalkaisin viisi virstaa ja veneellä saman verran jokea pitkin. Loput kylät hän käy kolmannella kierroksella aloittaen Suurestajärvestä, jonne on kymmenen virstan jalkamatka. Siitä kylästä hän jatkaa karpassolla (kalastajavene) kaksi virstaa ja edelleen jalkaisin 13 virstaa Kpäliin. Siitä on Kananaisiin viisi virstaa metsäpolkua myö-

Kylän nimi	matka virstoissa kylästä kirkolle	talojen määrä	asukasluku		yht.
			M	N	
Vaarakylä	- - -	44	125	144	269
Kiisjoki	15	40	135	127	262
Valasjoki	10	26	77	86	163
Suurijärvi	10	25	87	91	178
Käpäli	25	17	59	59	118
Kananainen	30	15	44	51	95
Pontselensuu	45	5	18	14	32
Sohjanansuu	50	4	15	16	31
			(vanhauskoisia 3 henkeä)		
Yhteensä	- - -	176	560	591	1151

ten. Matka Pontselensuuhun (viisi virstaa metsäpolkua ja kymmenen virstaa veneellä) vie kuusi tuntia. Sohjanansuuhun on lopuksi viiden virstan venematka. Paluumatka Vaarakylään käy samaa reittiä. Erityisen vaikea on matka Suurestajärvestä Käpäliin: siitä on puolet suota ja lahonneilla pitkospuilla on liikuttava hyvin varovaisesti.

Siihen aikaan, kun Vaarakylän papin alueeseen kuului muutamia Pistojärvenkin kyliä, tilanne oli erityisen tukala. Kun noissa syrjäkyliissä oli talonpojilla hyvin harvoilla hevonen, papin oli matkustettava härillä. Se oli hidasta ja joskus tuiskusaällä 20 virstan matka saattoi

kestää jopa kymmenen tuntia-kin.

Kaikkiaan Vaarakylän pappi tekee vuosittain neljä matkaa seurakuntansa kyliin. Yhdelle kierrokselle tulee mittaa 150 virstaa. Joskus tulee vielä 25 matkaa lisää, kun seurakuntalaiset kutsuvat papin joitakin kirkollisia toimituksia suorittamaan. Pappi laskee kulkevan sa vuodessa 1 500 virstaa.

Vaarakylästä 140 virstan päässä on Kieretin kylä. Se on lähin rannikkokylä, ja sinne vaarakyläläiset ovat tiiviissä yhteydessä neljän talvikuukauden aikana. Jos sattuu pitkä, lämmin syksy tai jos Tuoppajärvi luo jäänsä varhain keväällä, tuo rekikelin aika lyhenee

tuntuvastikin. Suurin osa joka-päiväisen elämän tavaroista on kuljetettava talviaikaan rahtina Kieretistä. Sulan maan aikana yhteydet rannikolle ovat hyvin vaikeat, kun ei ole kulkukelpoista tietä.

Karjalaisille olisi tärkeää, että tehtäisiin tie Kieretistä Kiestingin kautta Kuusamon kirkolle. Sieltä alkaa maantie Ouluun, missä on tarjolla ympärivuotinen postinkulku, puhelin jne. Kiestingin karjalaiset, joihin Vaarakylän asukkaat kuuluvat, ovat useita kertoja anoneet tämän tien rakentamista, mutta kaikki pyynnöt ovat olleet kuin huutavan ääni korvessa.

Karjalaiset ovat jo melkein

kadottaneet toivonsa ja sanovat katkerina, että tie Karjalaan tehdään vasta ennen maailmanloppua, jotta sitä myöten on helppo työntää syntiset helvettiin.

Tien linjaus olisi seuraava: Kieretti-Uusikylä (40 virstaa) - Suurijärvi (20 virstaa) - Kiestinki (30 virstaa) - Kokkosalmi (15 virstaa) - Kananainen (15 virstaa) - Sohjanankoski (jonne tarvitaan kuusi sylvä pitkä silta). Siitä tie jatkuisi Kiimasjärven (40 virstaa) kautta Suomen rajalle.

Se auttaisi karjalaisia monin tavoin. Tavarointa voisi hankkia tarpeen mukaan eikä kaikkea tarvitsisi ostaa yhdellä kertaa varastoon. Tämä alentaisi hintoja. Nykyisin monista tavaroista joutuu maksamaan paljon kesällä ja rosputtoaikana. Tie helpottaisi myös postinkuljetusta. Enää postia ei tarvitsisi kuljettaa Arkangelin ja Kemin kautta kuten nykyään. Pietarista Vaarakylään posti ehtisi neljässä päivässä, kun se nyt kestää 24 päivää. Postin kulku nopeutuisi muutenkin. Kun nykyään lähettää paketin Vaarakylästä Uhtualle, se viedään ensin Kierettiin (140 virstaa) ja sieltä Kemiin (180 virstaa) ja edelleen Uhtualle (216 virstaa). Näin menetellen paketti viipyy

Vaarakylän mellittsä, mylly, sijaitsi kylän pohjoispäässä Valasjoen koskessa. Kuva otettu ennen vuotta 1906. Valokuvaaja on tuntematon. (KSS:n arkisto, vedosjäljennös).

Vaarankylän vanhauskoisilla oli omä, jo ammojn rakennettu tsasouna kylän eteläpäässä hautausmaan laidassa. (Museovirasto / A.O.Väisänen 1915).

matkalla melkein kuukauden. Jos se sensijaan kulkisi suoraan Uhtualle semstvon asemien kautta, matkaa olisi vain 110 virstaa.

Vaarakylän karjalaisten taloudellisen aseman toivoisi olevan paremman. Oma leipäviljaa heillä riittää joillakin 2-3 kuukaudeksi, joillakin taas 4-5 kuukaudeksi, jos on enemmän muokattua viljelysmaata. Sadot jäävät usein melko huonoiksi, kun siemenet kylvetään myöhään. Kesällä viljan kypsyminen voi viivästyä kylmien säiden takia. Paitsi ohraa ja ruista jotkut kylvävät myös kauraa hevosiä varten. Melkein kaikki kasvattavat perunaa ja naurista. Papin esimerkin mukaan on ryhdytty viljelemään myös sipulia ja retiisiä, jotka täällä pohjoisessakin ehtivät valmistua.

Maan uusjakoa ei ole täällä milloinkaan toimitettu. Kukin talonpoika hoitaa omia peltomaan ja niittyjään, jotka periytyvät isältä pojalle. Jos perillisiä ei ole, maat siirtyvät lähisukulaisille.

Keväällä ja syksyllä jokainen karjalainen pyydystää kalaa Tuoppajärvestä ja muista vesistöistä omiin tarpeisiinsa, mutta ryöstökälistustakin harastetaan kalojen kutuaikaan. Siksi kalansaaliit vähenevät vuosi vuodelta.

Kesäkuun lopulta pitkälle

elokuuta karjalaiset ovat heinäpellolla. Useimmissa taloissa on 2-6 lehmää, 1-2 hevosta ja keskimäärin kymmenen lammasta. Heinää saadaan riittävästi. Varakkaammat isännät viljelevät kylvöheinä, joka on laadultaan parempaa kuin esim. suoheinä, jota karjalaiset paljon käyttävät.

Syksyllä pyydetään lintuja kielletyillä menetelmillä, ansoilla ja loukuilla, ja keväällä karjalaiset taas syyllistyvät ryöstöpyyntiin, kun tappavat lintuja soitimelta. Linnut myydään ostoasiamiehille, jotka kauppaavat ne edelleen Suomeen. Viime vuonna lintujen pyynti väheni enemmän kuin puolella edellisvuoteen verrattuna. Kohta on käsillä jo aika, ettei Karjalan metsissä enää näe paljonkaan lintuja.

Talvella miehet lähtevät savottahommiin ja osa ajaa paikallisille kauppiaille rahtia Kierretistä. Vanhat starikat ja eukot kutovat talvella verkkoja ja mertoja. Tämä onkin ainoa käsityömuoto, mitä Karjalassa harrastetaan.

Karjalaisessa talossa on tavallisesti vain yksi huone, siihen liittyvä suuri porstua ja pieni takakamari, jossa on tsulana. Vielä on liävä, jossa on uuni kotieläinten ruuan valmistusta varten.

Ennen kuin kylään rakennettiin kirkko, melkein kaikki kyläläiset tekivät talojen katot lankuista: hirsi hakattiin halki ja näin saatiin kaksi tukevaa lankkua. Kun kirkkoa rakennettiin, karjalaiset panivat merkille, että rakentajilla oli sahatut laudat. Tästä karjalaiset itsekin oppivat sahaamaan lautuja ja saavat nyt yhdestä hirrestä viisi-kuusi lautaa entisen kahden asemasta.

Huonekaluja karjalaisessa talossa on hyvin vähän. Etuseinän keskikohdalla on pöytä, penkit ja lausat. Nurkassa on seinällä useita ikoneita; joskus näkee pieniä, vaskisia (matka)ikoneita, jotka voi taittaa ikäänkuin kirjaksi. Tuohiastioita ja vakkoja näkee paljon. Saviastioita sensijaan on vähän, koska niitä ei osata itse valmistaa. Saviastiat tuodaankin Arkangelista.

Iltaisin piisissä palaa tuli. Siitä tulee pirttiin valoa ja siinä keitetään rokkaa, tsäijyä tai kahvia. Nykyään joka talossa on lamppu, mutta 25 vuotta sitten, kun nykyinen pappi tuli seurakuntaan, lamppu oli karjalaisille suuri ihme, kun he eivät olleet ennen semmoista nähneet. Vielä enemmän he ihmettelivät, kun näkivät ompelukoneen. Nykyään melkein joka kylässä on 1-2 ompelukonetta,

Vaarakylässäkin on niitä seitsemän.

Karjalaisten ruokana on Jauhoista ja kalasta valmistettu rokka, perunat, nauris, sienet, marjat, kalat sekä voi ja maito. Lihaa pöydässä on harvoin. Teehen he panevat sipulia, jota kutsuvat "sitruunaksi". Sipulista leikataan ohuita renkaita niinkuin etelässä sitruunasta.

Pyhinä karjalaiset pukeutuivat mielellään kauniisti. Miesten asu on melkein keikaroiiva; verka-tai trikootakki ja housut, liivit, kaulus, rinnus, mansetit, säärystimet, huopahattu, kalosot ja lähes kaikilla myös taskukello. Naisilla on sarafaani (karttuunia tai silkkiä), esiliina, pusero, silkki-tai villahuvi, liina ja rikkaimmilla kultasormukset. Voi sanoa, että enimmän osan siitä, mitä hankkivat, karjalaiset kuluttavat vaatteisiin. Se tekee heidät entistäkin köyhemmiksi.

Elintarvikkeet ovat kalliita. Esim. ruisjauhot (joissa on puolet leseitä) maksavat 9-11 rpl säkki, paremmat vehnäjäuhot 4 rpl puuta (= 16 kg), hirssi ja talkkuna 7-8 kop. naula (= 400 gr), vesirinkelit 20 kop. naula, sokeri 25-30 kop. naula, tee 2 rpl naula (Arkangelissa 1 rpl 20 kop.), paloöljy 10-12 kp. naula, hamppuöljy 25 kop. naula, tavallinen (paaston aikana kiel-

letty) voi 35-40 kop. naula, liha (heikkolaatuinen) 7-12 kop. naula, suola 1 rpl 20 kop - 2 rpl puuta, pohjanahka 1 rpl 20 kop. pari jne. Jokaiseen talouteen pitää ostaa 20-40 sakkia jauhoa.

Seurakunnan menoista mainittakoon, että papin puvustoon tarvittaisiin täydennystä. Kirkkoon tarvitaan liinoja mm. ehtoollispöydälle, alttarille ja kuoripulpetille. Kirkon uuni on palanut rikki. Katon ja kupolin maalaus on haalistunut ja paikoin kulunut; on tarjolla vaara, että katto ruostuu, jos sitä ei pian maalata uudelleen. Varoja seurakunnalla ei ole, sillä sen tulolähteet ovat vaatimattomat.

Paitsi niitä menoja, joita aiheutuu jumalanpalveluksista (tuohukset, ehtoollisviini ja

suitsukkeet) seurakunnan pitää maksaa hiippakunnalle erilaisia maksuja (todistukset, tilikirjat, lomakkeet, rippi-isän matkakulut, lehden tilausmaksut jne). Seurakuntalaiset kustantavat kirkon lämmityksen ja yövahdin.

Virallisesti Vaarakylän seurakunnassa on nykyään vain kolme vanhauskoista, mutta hyvin monet vanhemmat ihmiset kannattavat salaisesti vanhaa uskoa. Nuoremmat ihmiset, etenkin ne, jotka ovat käyneet Suomessa, ovat siitä vapautuneet.

Seurakunnassa on muutamia vanhoja naisia, jotka osaavat lukea: Kat't'i-Kirja (Jekaterina), Anni-Anna, Usti-Ustinia ja Makri-Makrida. Näitä lukutaitoisia naisia* vanhauskoiset

kutsuvat esim. siunaamaan vainajia, kastamaan lapsia ja hoitamaan erilaisia kirkollisia toimituksia. Palkkioksi nämä naiset saavat varakkaammilta rahaa, köyhemmiltä esim. ruokatarpeita.

Paikalliset karjalaiset eivät käytä paljon viinaa, mikä osittain johtuu siitä, että lähin viinakauppa on 140 virstan päässä Kieretissä. Nuoret ovat viime aikoina ryhtyneet polttamaan tupakkaa ja pelaamaan korttia rahasta. Ennen tupakointi oli suuri synty. Taikausko on Vaarakylässä niinkuin muuallakin Karjalassa hyvin yleistä. Pappia kohtaan seurakuntalaiset käyttäytyvät hyvin ja sovinnollisesti.

Seurakunnan papin palkka on 600 rpl vuodessa, virsien-

laulajan vastaavasti 200 rpl. Joistakin epäselvistä syistä papin palkasta kuitenkin kannetaan erilaisia hiippakuntavähennyksiä ja muita maksuja, ja kun pappi kouluttaa kahta poikaansa hengellisessä seminaarissa, niin perheelle jää käteen kokovuodeksi vain 137 rpl 20 kop. Sillä summalla hänen on vaikea tulla toimeen. Virsienlaulajan asema on vieläkin huonompi, kun palkka on pieni ja perhe suuri. -N

Toim. huomautus. Kirjoittajan mainitsemat lukutaitoiset vanhat naiset olivat ilmeisesti v. 1887 lakkautetun naisten erakkolan entisiä asukkaita.

Lähde: Arhangeliskija Eparhialnija Vedomosti 1910:1-4. Lyhentäen suomentanut Nina Lavonen.

Vaarakylässä toimi Vienan ensimmäinen lainakirjasto

Vienan-Karjalan ensimmäinen kansankielinen lainakirjasto perustettiin Kiestingin Vaarakylään v. 1906. Tuona vuonna, pääsiäisen aikaan, kokoon-tui joukko asianharrastajia, mukana myös miehiä Kiisjoen ja Suurijärven kylistä Vaarakylän Ossippalaan pohtimaan kysymystä kirjaston saamisesta kylään. Kokouksen olivat kutsuneet koolle Suomen kävijät, toisin sanoen Suomessa kaupahommissa olleet miehet.

Kirjasto päätettiin yksimielisesti perustaa ja sen nimeksi pantiin "Vaarakylän lainakirjasto ja lukutupa". Läsnoilleet luovuttivat hallussaan olleet suomenkieliset kirjat lainakirjaston perustaksi.

Lainakirjastoyhdistyksen jäsenmaksuksi vahvistettiin 3 ruplaa, mikä oli tuohon aikaan verrattain suuri summa. Karjalassa ja Suomessa päätettiin aloittaa varainkeräys kirjojen hankkimiseksi. Kauppias V.J. Arhippainen (Kiisjoelta), jonka muisteluksiin tämä artikkeli paljolti pohjautuu, sai asiakseen esitellä keräyshanketta tuttavapiirissään Varsinais-Suomessa (Karjaa, Lohja, Vihti, Turku jne.).

Kun jäsenmaksuilla ja keräyksellä oli saatu kokoon 50 ruplaa 78 kopeikkaa, Arhippainen valtuutettiin ostamaan kirjoja. Pyydytyistä tarjouksista edullisin tuli Kansanvalistusseuralta. Teosten valinnassa avusti

seuran kirjastonhoitaja, maisteri Eino Kuusi. Kirjavalikoima sisälsi monipuolista ja arvokasta kirjallisuutta, sekä kaudonkirjallisia teoksia että tietokirjoja.

V. J. Arhippainen muistelee: "Kirjoja valittaessa harkitsimme kovasti, uskaltaisimmeko lähettää Kiestinkiin samassa lähetyksessä sellaista isänmaalista intoa uhkuvaa teosta kuin Värikki Stoolin tarinat. Pelättävissä oli, että venäläiset viranomaiset sen vuoksi ottaisivat koko kirjalähetyksen takavarikkoon".

Kirjat saapuivat perille moitteettomasti, vaikka lähetys herättikin viranomaisissa melkoista huomiota ja ihmettelyä. Kiestingin postista painava lähetys kuljetettiin edelleen Vaarakylään. Vuodeksi 1907 lainakirjaston lukutupa tilattiin useita sanoma- ja aikakauslehtiä, mm. Karjalaisten Pakinoita, Nuorison Ystävä jne. sekä hankittiin 3 ruplan hintainen kirjakaappi. Lukutupaa ja kirjastoa varten vuokrattiin huone Miitrei Kiirikäiseltä. Kirjastonhoitajana toimi Ivan A. Semenov ja hänen varamiehensä Ivan Gavriloff (Kauroni).

Seuraavana talvena Arhippainen hommasi Vaarakylään useita kirjallishetyksiä Kuusamon kautta tuttujen, luotettavien rahtimiesten mukana. Kirjoista enin osa oli saatu lahjoit-

tuksina kustantajilta ja Vienan Karjalaisten Liitolta.

Kun kirjasto oli perustettu, Arkangelin läänin kuvernöörille lähetettiin asiaa koskeva virallinen anomus. Pitkään aikaan asiasta ei kuulunut mitään, ja se olikin huono enne. Kesällä 1907 kunnan viranomaisille oli tullut ylhäältä uusia tutkia kirjastoasia perin juurin. Hankkeen puuhamiehiä kuulusteltiin ja kirjastoa uhkasi takavarikointi. Tämän välttämiseksi kirjat sijoitettiin yksityiskoteihin. Sitä mukaa kun kansalliskiihkoisen suuntaus vahvistui Venäjällä, tilanne kävi yhä vaikeammaksi. Vuosien 1909-10 vaiheilla kirjavarat oli kätkettävä milloin heinälatoihin, milloin etäisiin metsäpirtteihin, milloin minnekin, jotta ne eivät joutuisi virkavallan käsiin.

Karjalan vapauspyrkimysten aikaan 1918 ja sen jälkeisinä vuosina Vaarakylän lainakirjasto sai toimia esteettä. Vuonna 1920 ryhdyttiin puuhaamaan täydennysten hankkimista Suomesta. Rahaa oli jonkin verran ja lahjoituksiakin luvassa, mutta poliittisen tilanteen nopea huononeminen teki hankkeen tyhjäksi. Vuonna 1935 kauppias V.J. Arhippainen luovutti haltuunsa jääneet Vaarakylän lainakirjaston varat, yhteensä 302 markkaa, Karjalan Sivistysseuralle.

Niinä vuosina, jolloin lainakirjasto sai toimia vapaasti, se

sai runsaan käyttäjäjoukon. Kyläläisissä heräsi halu oppia lukemaan, sillä nyt jokainen, joka osasi lukea, ymmärsi lukemansa, sillä se oli miltei samaa kieltä, jota he olivat lapsesta saakka tottuneet puhumaan. Lukutaidon edistämiseksi lukutuvassa järjestettiin sunnuntai-iltaisin suomen kielen oppitunteja ja äänenlukua. -SV

Soutukilpailut Vaarakylässä

Soutukilpailut pani toimeen Vaarakylän nuorisio Petrun päivän aikaan kotijärvellään. Kilpailuun otti osaa 8 veneettä, 3 miestä veneessä. Soudettava matka oli Vaarajärven poikki lähtien Rotjolan rannasta. Matka oli 750 syltä.

Palkintoja jaettiin neljä, 2 rpl, 1 rpl, 75 kp. ja 50 kop. Ensi palkinnon sai venekunta, jossa perämiehenä oli Jaakob Semenoff (8 min 28 sek.), toisen palkinnon venekunta perämiehenä Ivan Ossipoff (8 min 41 sek.), kolmanneksi tullessa veneessä perää piti Iivana Arhippainen ja neljänneksi tullessa Lari Mattinen.

Kansaa oli kokoontunut soutukilpailua seuraamaan - sekä nuorta että vanhaa, herrasväkeäkin.

Karjalaisten Pakinoita 1907:8-9